

انترناسیونالیسم جدید: انترناسیونالیسم جنبش‌ها

جنبش محیط زیست

روبن مارکاریان

جنبش محیط زیست یکی از جنبش‌هایی است که در کارزارهای ضد سرمایه‌داری معاصر حضور داشته و موجب تنوع و گسترش پایه این جنبش شده است.

اما خود این جنبش یا "جنبش برای دفاع از محیط زیست" مولود اثرات مخرب سرمایه‌داری معاصر بر طبیعت می‌باشد که سیاره ما را به یک فاجعه زیست محیطی نزدیک می‌سازد.

انباشت سرمایه و سوداندوزی کلام اول و آخر در نظام سرمایه‌داری است. سرمایه‌داران خواهان کسب حداکثر سود از سرمایه‌گذاری‌ها خود هستند؛ آن‌هم هر چه زودتر، هر چه بیشتر و بهر قیمت. زیرا اگر سرمایه فاقد سودی باشد در بازار نظام سرمایه‌داری که در حکم "جنگلی است که در آن همه به رقابت با همه می‌پردازند" سرنوشت شوم ورشکستگی در کمین صاحب سرمایه به انتظار می‌نشیند. گسترش شتابان تولید موجب بهره‌برداری بی‌حساب و کتاب و بدون آینده‌نگری از انرژی و منابع طبیعی گشته و فضولات ناشی از تولید را که خود دارای اثرات بسیار زیانبار هستند به مقیاس وسیع به طبیعت برمی‌گرداند. بدین ترتیب سوءبهره‌برداری از منابع طبیعی و متقابلاً آلودگی طبیعی، نتیجه طبیعی منطق سودپرستی حاکم بر نظام سرمایه‌داری است.

یکی دیگر از مهم‌ترین عواملی که واحدهای تولیدی سرمایه‌داری را از هر گونه آینده‌نگری باز می‌دارد نقش انگلی بورس و یا بازار بورس و سهام است. بنگاه‌های سرمایه‌داری سهام خود را در قمارخانه جهانی "بازار بورس" عرضه کرده و تلاش می‌کنند تا از طریق مداخله فعال در بورس‌بازی درآمدهای خود را هرچه هنگفت‌تر سازند. برای موفقیت در این عرصه لازم است که بنگاه‌ها سیاست‌های تولیدی خود را با الزامات کوتاهمدت و حتی لحظه‌ای بازار بورس منطبق سازند.

بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی و حفظ محیط زیست برای نسل‌های آینده نیاز به یک برنامه‌ریزی طولانی‌مدت دارد به طوری که تعادل معقولی میان بهره‌برداری انسان از منابع طبیعی و حفاظت از محیط زیست حفظ شود و ضایعات ناشی از سوءبهره‌برداری، طبیعت را که آشیانه زندگی مشترک نوع بشر است، به نابودی نکشانند. این برنامه‌ریزی بلندمدت آن عاملی است که با منطق حاکم بر سرمایه‌داری که جز سوداندوزی کوتاهمدت را نمی‌تواند ببیند سازگار نیست.

نئولیبرالیسم لجام گسیخته چند دهه گذشته چنان آسیب‌های عظیمی به همراه داشته است که اگر به سرعت مهار نشود شرایط محیط زیست را در قرن حاضر به طور جدی به مخاطره خواهد افکند. گرم شدن زمین، تخریب لایه اُزن، از بین رفتن جنگل‌های استوایی، بهره‌برداری بیش از حد از دریاها و به مخاطره افکنده شدن شرایط حیاتی آب‌زیان، نابودی کامل تعداد قابل توجهی از انواع گیاهی و حیوانی، افزایش مسمومیت محیط زیست و مواد غذایی، گسترش صحراها، کاهش منابع آب، کاهش آب سالم و آشامیدنی، آلودگی زمین به فضولات و تشعشعات رادیواکتیو و... تنها چند نمونه از ضایعات زیست محیطی است که سرمایه‌داری معاصر به بار آورده است. امروز همه دانشمندان محیط زیست هم‌راست هستند که اگر چاره‌ای برای مهار روند تخریب محیط زیست نشود، سیاره ما در قرن حاضر با یک فاجعه زیست محیطی مواجه خواهد شد.

جنبش محیط زیست که در چند دهه گذشته متولد شده است واکنشی است در برابر به مخاطره افکنده شدن شرایط زیست محیطی توسط سرمایه‌داری معاصر. در این جنبش گرایش‌های گوناگونی وجود داشته و دارد اما بخش‌های قابل توجهی از فعالین و تشکل‌های طرفدار محیط زیست، از جمله جریان‌های بوده و هستند که به طور فعال در کارزارهای ضد سرمایه‌داری جدید که از سیاتل شروع شده شرکت داشته‌اند. "شعار زندگی و سیاره ما برای فروش نیست" نقطه اتصال بسیاری از جنبش‌های اجتماعی

دوره جدید و از جمله جنبش محیط زیست در کارزارهای ضدسرمایه داری است.